

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Навчально-науковий Юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Багай Надія Онуфріївна – доцент кафедри трудового, екологічного та аграрного права, кандидат юридичних наук, доцент.

Обговорено та рекомендовано до видання Вченою радою Навчально-наукового Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника “22” червня 2018 р., протокол № 9

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Вирішення земельних спорів» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки «Магістра» спеціальності 081 «Право», спеціалізації 04 «Екологічне та природоресурсне право».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є законодавство про вирішення земельних спорів, поняття та юридична природа земельних спорів, їх об'єктно-суб'єктний склад, види, особливості судового та позасудового порядку розгляду та вирішення земельних спорів.

Міждисциплінарні зв'язки: Вивчення навчальної дисципліни «Вирішення земельних спорів» ґрунтується на знаннях, набутих при вивченні наступних дисциплін: «Цивільне право України», «Аграрне право», «Екологічне право», «Земельне право», а також процесуальних навчальних дисциплін.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Поняття та особливості земельних спорів
2. Порядок вирішення земельних спорів

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Вирішення земельних спорів» є формування теоретичних знань про порядок вирішення земельних спорів, а також оволодіння навиками застосування нормативно-правових актів земельного та інших галузей законодавства.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Вирішення земельних спорів» є знання основних нормативно-правових актів земельного законодавства та застосування навичок та знань, набутих при вивченні теоретичного матеріалу, до конкретних життєвих ситуацій.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

- **знати:**

- основні засади нормативно-правового регулювання вирішення земельних спорів;
- поняття, особливості та структуру земельних спорів; підстави та порядок їх виникнення;
- поняття, та форми вирішення земельних спорів;
- особливості судового та позасудового порядку вирішення земельних спорів.

- **вміти:**

- правильно тлумачити і застосовувати правові норми, вміщені у нормативно-правових актах земельного законодавства України;
- ефективно застосовувати норми інших галузей права для вирішення земельних спорів та реального забезпечення суб'єктивних земельних прав учасників земельних відносин;
- творчо і всебічно аналізувати концептуальні підходи до регламентації порядку вирішення земельних спорів; здійснювати класифікацію земельних

спорів за різними ознаками; здійснювати системне узагальнення одержаних знань;
- готувати основні процесуальні документи, необхідні для вирішення земельних спорів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Поняття та особливості земельних спорів

Тема 1. Законодавче регулювання вирішення земельних спорів

Історія розвитку законодавства про вирішення земельних спорів.

Сучасне нормативно-правове регулювання вирішення земельних спорів. Співвідношення нормативно-правових актів земельного законодавства та актів інших галузей законодавства з питань вирішення земельних спорів.

Напрями вдосконалення законодавства про вирішення земельних спорів.

Тема 2. Поняття та юридична природа земельних спорів

Поняття земельного спору: основні наукові підходи. Ознаки земельного спору. Особливості виникнення земельного спору.

Розмежування земельних спорів з суміжними видами спорів (конфліктів).

Тема 3. Структура земельних спорів

Основні елементи земельних спорів як особливого виду земельних правовідносин.

Суб'єкти земельних спорів. Особливості об'єктного складу земельних спорів. Зміст земельного спору.

Тема 4. Види земельних спорів

Формування наукових підходів до диференціації земельних спорів.

Законодавче визначення видів земельних спорів. Інші класифікації земельних спорів.

Змістовий модуль 2. Порядок вирішення земельних спорів

Тема 5. Вирішення земельних спорів як гарантія земельних прав

Поняття і види гарантій земельних прав суб'єктів земельних правовідносин. Юридична сутність вирішення земельного спору як гарантії земельних прав.

Стадії вирішення земельного спору. Основні форми вирішення земельних спорів.

Тема 6. Позасудове вирішення земельних спорів.

Види земельних спорів, що підлягають позасудовому вирішенню.

Органи, що розглядають земельні спори, їх повноваження. Особливості процедури розгляду та вирішення земельних спорів державними органами та органами місцевого самоврядування. Юридичне значення рішень державних органів та органів місцевого самоврядування, прийнятих у земельних спорах.

Тема 7. Судовий порядок вирішення земельних спорів

Види земельних спорів, що розглядаються в судовому порядку.

Процедура розгляду та вирішення земельного спору судом. Особливості судового розгляду та вирішення окремих видів земельних спорів.

Напрями розвитку процесуального законодавства, що регулює судовий порядок вирішення земельних спорів.

Тема 8. Підвідомчість земельних спорів судам

Законодавче регулювання підвідомчості земельних спорів судовим органам.

Земельні спори, що розглядаються загальними судами. Підвідомчість земельних спорів господарським судам. Справи, що розглядаються в порядку адміністративного судочинства.

Тема 9. Судова практика розгляду та вирішення земельних спорів.

Результати розгляду земельних спорів в порядку цивільного судочинства.

Практика розгляду земельних спорів у господарських судах.

Рішення земельних спорів, прийняті в порядку адміністративного судочинства.

3. Рекомендована література

1. Лейба Л.В. Земельні спори та порядок їх вирішення / За ред. проф. М.В.Шульги:Монографія. Х.: Право, 2007. – 160 с.
2. Семчик В.І., Кулинич П.Ф., Шульга М.В. Земельне право: Академічний курс Семчик В.І., Кулинич П.Ф., Шульга М.В.; за ред. В.І.Семчика. – К.: 2008.-600 с.
3. Мірошніченко А.М. Земельне право України : Підручник.- К.: Алерта; КНЦ; ЦУЛ, 2009.-712 с.
4. Мірошніченко А.М. Земельне право України: Навчальний посібник. – К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 2007.- 432 с.
5. Земельний кодекс України: Науково-практичний коментар / За заг. ред. В.І.Семчика. – 3-є вид., перероб. і доп. – К.: Видавничий Дім “Ін Юре”, 2007. – 896 с.
6. Земельне право: Підручник / М.В.Шульга, Г.В.Анісімова, Н.О.Багай, А.П.Гетьман та ін.; За ред. М.В.Шульги. – Київ: Юрінком Інтер, 2004. – 368 с.
7. Земельне право України: Підручник / Г.М. Беженар, Є.С. Бердніков, Л.О. Бондар та ін.; за ред. О.О.Погрібного, І.І.Каракаша. – К.: Істина, 2003. – 448 с.
8. Земельне право: Підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів. Академічний курс / Семчик В.І., Андрейцев В.І., Бистров Г.Ю. та ін.; за ред. В.І.Семчика, П.Ф.Кулинича. – Київ: Видавничий дім “Ін Юре”, 2001. – 424 с.
9. Земельне право: Підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів / За ред. В.І.Семчика і П.Ф.Кулинича. – К.: Видавничий Дім “Ін Юре”, 2001. – 424 с.
10. Мірошніченко А.М. Колізії в правовому регулюванні земельних відносин в Україні: Монографія.- К.: Алерта КНЦ; ЦУЛ, 2009.-268 с.
11. Правові основи майнових і земельних відносин: навч. посібник / за заг. ред. В.М. Єрмоленка. — К. Магістр-XXI сторіччя, 2007. — 384с.
12. Шульга М.В. Актуальные правовые проблемы земельных отношений в современных условиях.- Харьков, Фирма «Консум», 1998.- 224 с.

13. Носік В.В. Право власності на землю Українського народу: Монографія.- Юрінком Інтер, 2006.- 544 с.
14. Сидор В.Д. Земельне законодавство України: Сучасний стан та перспективи розвитку: Монографія. – К.: Видавництво «Юридична думка», 2011. – 312 с.
15. Кулинич П.Ф. Правові проблеми охорони і використання земель сільськогосподарського призначення в Україні: Монографія. - Київ: «Логос», 2011. – 688 с.
16. Андрейцев В.І. Земельне право і законодавство суверенної України: Актуальні проблеми практичної теорії. - К. Знання, 2005. – 445 с.
17. Андрейцев В.І. Правові засади земельної реформи і приватизації земель в Україні: навчально-практичний посібник. – К., Вид-во “Істина”, 1999. – 320 с.
18. Землі сільськогосподарського призначення: права громадян України. Науково-навчальний посібник // За ред. докт. юрид. наук, проф. Н.І.Титової. – Львів: ПАІС, 2005. – 368 с.
19. Вівчаренко О.А. Правова охорона земель в Україні. – К.:Юрінком Інтер, 2010. – 336 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання – тестовий контроль, самостійні роботи, модульна контрольна робота.